

הוצאת ספריו וכתביו הק"ו ומסעלים להפצת תורתו

משתגעין ומתלהטין ב תורת האור החיים הקדוש

פרשת האזינו - יו"ט סוכות תשפ"ג | גליון נח

פנינים מובחרים מעובדים ומתומצתים על פי דברי רבינו

פניני חיים

מוסר חיים לקח מהפרשה במשנת רבינו

פניני חג הסוכות

נלקט מהספר 'מאור החיים' לתלמיד רבינו משמו
 על פי ההלכה מספיק שיהיו שלושה דפנות לסוכה, והדופן השלישי מספיק שיהיה ברובח טפח. ויש לנו ללמוד מזה, שבמקרה שיש שני דפנות והשלישית הוא טפח, זה נראה בצורה כמו פ"א סופית "ף", וגם כשאדם פושט זרועו וכופף אותה דומה לאות "ף", והרמז בזה הוא, שעד סוכות ימינו של הקב"ה היתה 'פשוטה' לקבל שבים, ועכשיו שחזרנו בתשובה, הקב"ה כופף ידיו כביכול לחבק אותנו כשאנחנו כננסים לסוכה.

"סוד הסוכה הם פלאי פלאים, שהסוכה אינה מה שאתה רואה בעיניך שהם קנים והדס, אלא תיבת סוכה היא ממש שם ה' ואדנות".
 האותיות ו' כ' [26=] שבאמצע תיבת סוכה, הוא בגימטריא שם הוי"ה [26]. וגם האותיות ס' ה' (האות הראשונה והאחרונה) הם כמספר אדני".

"נתן לנו שבעה ימים של סוכות ושבעה ימים של פסח, לזכות באלו הימים הרבה שכר לעולם הבא. ואמרו חכמינו שמאחר שעת הקיץ בא ויש חולאים רבים בסיבת החום, נתן לנו ה' שבעה ימי פסח שהם ימים טובים פנויים ממלאכה ללמוד בתורה, וילך לשמוע דברי תורה להראות הדרך הישרה שיבור לו האדם, וכמו כן שבעה ימי סוכות, ועם זכותם ינצל האדם מן החלאים המקריים לבא בימות התמוז ובימות הגשמים. ולא כאותם שמאבדים זמנם באלו הימים לשחוק ב'קרטיין' [=קלפים] או דבר אחר, אוי להם ואוי לנפשם".

הד' מינים מכוונים כנגד אברי האדם, האתרוג - כנגד הראש, הלולב - כנגד הברית מילה, ג' הדסים - שנים מהם כנגד שני הידים והשלישי כנגד כל הגוף, והערבה - כנגד ב' הרגלים, ולכן ציוה השם יתברך לאגוד כולם יחדיו, שכולם יהיו יחדיו בשלום לעבוד את בוראנו.

הרמז בנענוע הלולב הוא שעושים 'הולכה והבאה', שאנחנו קודם כל פושטים ומקריבים ידנו לקבל שפע מאת הקדוש ברוך הוא, ואח"כ מוליכים ומביאים הלולב - לרמז שאנו קיבלנו השפע בחסדו יתברך שמו.

גם החוטאים ופושעים בישראל - מוסרים עצמם על קידוש ה'

לא יכלו בנקל להיות גוי ככל הגויים? אלא שיהודי בכל מצב שיהיה, בין אם מקיים את כל מצוות התורה או שרק מקיים מעט מהם מתוך חסרון דעת רחמנא ליצלן, למרות הכל את ה'עליך הורגנו כל היום', הנקודה היהודית השוכנת בלב כל אחד פנימה, זאת אי אפשר לקחת ממנו, ובכל מצב שיעמוד סומך ומאמין רק בהשם יתברך.

המשיך הרבי ואמר:

"דברי האור החיים הק' שהבאנו מקודם, הם נבואת אמת, כי הוא ראה בגודל קדושתו מה יקרה בעולם בשנים הבאות, יותר ממה שאנו רואים בעינינו ביום הזה - צור חסיו בו, רק ה' לבדו יעזרנו, אף שיהיה זמן של אפס עצור ועזוב ולא יהיה מי שיכול לומר תהלים כדבעי ומי שיצחק לה' באמת ובלב שלם בבתי כנסיות, גם אז צור חסיו בו ואין בלתו".

ובספר 'שמועות טובות' (ורשא, תרנ"ו) מובא מעשה, שיהודי אחד שנודע כקל דעת פורק עול ומזלזל במצות, היה משרת אצל פריץ אחד, ופעם אחת רצה אותו פריץ להעבירו על דתו, ואמר לו שאם לא ישתמד יתלהו על העץ, ומיד נדלק במשרת ההוא הניצוץ היהודי, ואמר לפריץ שמסכים שיעשה עמו מה שירצה אך הוא לא ימיר דתו, והלך בריקודים ובמחולות אל התליה.

וְאָמַר אֵי אֱלֹקֵימוֹ צוּר חָסִיו בּוֹ" (לב, לו).
 כתב רבינו: חָסִיו בּוֹ פִי יִשְׂרָאֵל הַגִּם שְׂיִרְשִׁיעוּ וַיַּעֲבְרוּ עַל חֶלֶק מִמִּצְוֹת ה', אֵף עַל פִּי כֵן כָּל מַחְסִיקָהּ בְּה', וְעַלְיוֹ סוֹבְלִים דְּלוֹת וְשִׁפְלוֹת, וְנִהְרָגִים עַל קִדְשַׁת שְׁמוֹ, וְעוֹמְדִים וּמִצְפִּים לְצוּר גּוֹאֲלִם וְהוּא אוֹמְרוֹ חָסִיו בּוֹ.

רבינו הקדוש מפרש הפסוק בדרך רמז ללמד זכות על עם ישראל, שגם אם יבוא המקטרג ויצעק "אֵי אֱלֹקֵימוֹ" שיש בעם ישראל חוטאים ופושעים ואין מעשיהם מהוגנים, וזה נראה שאין להם אלקים. יענה לו הקדוש ברוך הוא "צור חָסִיו בּוֹ" שגם החוטאים הגדולים כשמגיעים לנסיון של מסירות נפש, הם מוסרים את נפשם, כי מתעורר בהם הנקודה הפנימית האמיתית שבהם, וכולם מוכנים למסור נפשם.

הרבי בעל ה'שפע חיים' מצאנו זכר צדיק לברכה, הרעיש מאד בדברי רבינו כאן, וזה תוכן דבריו:

"למדים אנו מדברי האור החיים הקדוש, כי גם אם חס ושלום יהודים מתנהגים שלא כהוגן, בכל זאת אף אחד מזרע אברהם יצחק ויעקב אינו מוסר עצמו לשמד, אלא 'סובלים דלות ושפלות, ונהרגים על קדושת שמו'".

והדברים ברורים, וכי לא יכלו יהודים בימי צר ומצוק להינצל בנקל באמצעות קבלת תעודת שמד? וכי

מדוע הקדימה התורה מצות ד' מינים לסוכה, והרי מצות סוכה קודמת?

בפרשת אמור (כ"ג מ-מ"ב) "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תרמים וענף עץ אבות וערבי נחל וגו', בסכת תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסוכות". הקשה ה"מגלה עמוקות" מדוע הקדימה התורה מצות ד' מינים למצות סוכה, והרי מצות סוכה מקיימים אותה כבר בליל כניסת החג, ומצות ד' מינים רק למחרתו.

ובספר פתחא זוטא על הל' סוכה (בהקדמה) - תירץ: דהנה באור החיים הקדוש פר' אמור, ביאר הטעם שכתבה התורה פרשת המנורה בפר' אמור, אע"פ שכבר נאמרה מקודם, אלא נתכונה התורה להסמיכה לפרשת סוכה, שהוא רמז לענני הכבוד שבני ישראל היו הולכים לאורם, ומזה ילמדו גם למצות מנורה, שאין הקב"ה ח' צריך לאורה, שהרי מ' שנים שהיו במדבר והלכו לאורו, אלא עדות הוא לשישראל שהשכינה שורה בישראל. לפי"ז מתורץ דלכן איחרה התורה את מצות הישיבה בסוכה, כדי שתהיה סמוכה למצות המנורה, יעו"ש. (ולא היו יכולים להקדים מצות מנורה למצות סוכה. כיון שהוא יפסק באמצע פרשת המועדים).

האיך מבקשים בזכות שהכה משה על הסלע - הרי זה חטא וחטון עבורו?

בתפילת חזרת הש"ץ לשמחת תורה אומרים זכור משוי בתיבת גמא מן המים וכו', סגולת עת צמאו למים, על הסלע הך ויצאו מים, בצדקו חון חשרת מים. והקשו המפרשים, דהרי הקב"ה החשיב לו הדבר לחטא, והאיך אנו מבקשים ומזכירים זאת לזכות בבקשתנו.

ותירצו שני גדולים בסגנון אחד, הגרצ"פ פראנק (מקראי קודש) והגאון רבי ראובן מרגליות זצ"ל, עפי"ד האור החיים הקדוש בפר' שלח, דמשה רבינו חש שאם לא יצאו מים ע"י הדיבור יתחלל שם שמים שיאמרו שאינו יכול לעשות נסים. ואנו מתכוונים להזכיר זכותו של משה רבינו שמסר נפשו וחייו למען כבוד הש"ת.

המשכת הדיבקות בהש"ת הממועדים גם אחרי החג

"ביום השמיני עצרת תהיה לכם". פירש רש"י בשם המדרש, דהענין של שמיני עצרת הוא, משל למלך שזימן בניו לסעודה לשמוח איתו באהבה, כיון שהגיע זמנם להיפרד וללכת ממנו, אמר להם 'עכבו עמי יום אחד'. כמו כן הענין של שמיני עצרת, שאנו נפרדים מהקב"ה, והקב"ה מבקש מישראל עצרו עמי יום אחד, ואומר להם 'קשה עלי פרידתכם', עכ"ד.

וכתב בספ"ק יטב פנים (על המועדים - שמיני עצרת - אות ו'): ויש לבאר הענין, על פי מה שכתב האור החיים הק' בפרשת ואתחנן, לפרש הפסוק 'ואתם הדבקים בה' אלוקיכם חיים כולכם היום', ופירש האוה"ח על פי דברי הגמ' דיש חילוק בקדושת האותיות המחוברים לשמות הקב"ה, דהאותיות שהם לפני השם (בה') מותר לתחקקם, והאותיות שהם אחרי השם (כגון אלוקיכם) אינם נמחקים. ומרמת התורה שבני ישראל דבקים בהקב"ה, כמו האותיות שלאחרי השם שאינם נמחקים, וזהו הפירוש ואתם הדבקים בה' אלוקיכם - כמו האותיות 'כס' של 'אלוקיכם' שלאחרי השם שאינם נמחקים, כך בני ישראל דבקים בהש"ת. עכ"ד האוה"ח. וביאור דבריו, דרק כשבני ישראל דבוקים בהקב"ה הוא נקרא 'אלוקיכם', אבל כשבני ישראל אין מתנהגים כראוי אינו נקרא אלוקיכם, ונפרדים האותיות 'כס' מאלוקיכם.

והנה בימים הקדושים האדם מפנה עצמו מכל עסקיו, ובמחשבתו דבוק רק בהש"ת, ואחרי הימים האלו שב כל אחד למקומו לעסוק גם בעניני עוה"ז, ולכן אומר הקב"ה 'עצרת תהיה לכם', שגם אחרי הימים הנוראים יהיו דבוקים בהקב"ה, ושהיו מחוברים ועצורים אליו באותיות 'כס' שאחרי החג יהיה ג"כ עליהם בבחינת אלוקיכם.

וזהו הפירוש במה שאומר הקב"ה 'קשה עלי פרידתכם' דהיינו 'פרידת כס' - שלא יהיו בבחינת זאת שלא יהיו דבוקים בהש"ת ולא יוכלו כביכול להיקרא 'אלוהיכם', ויצטרך להפריד האותיות 'כס' מ'אלוקיכם'.

ולכן ג"כ הצירוף של חודש חשון הוא זבת חלב "ודבש היום הזה" אלוקיך" (דברים כו, טו) - כי בחודש תשרי עוסקים בתעניתים ובסיגופים, ובהג', שמחים בשמחה של החג, ואחר זה בחודש חשון כל אחד שב למקומו לעסוק גם בעניני עולם הזה, בעסקי חלב ודבש וכדו', ועל כל זה צריך שיהיה דבוק בהש"ת עד שיתכנה על האדם בשם 'אלוקיך'. וזהו הרמז, 'חלב ודבש היום הזה' - שאעפ"י שתעסקו בעניני חלב ודבש, אעפ"י יהיה ה' אלוקיך - דבוק בלי הפסק, כמו כ' של אלוקיך שאינו נמחק.

האוכל מזונות בשיעור כזית בליל הראשון של סוכות אם קיים מצות אכילת כזית בסוכה

בספ"ה קראשון לציון (ברכות לח, א) כתב רבינו לחדש, דהאוכל כזית מפת הבאה בכיסנין בליל פסח, מברך על זה 'המוציא' ויוצא בזה ידי חובת אכילת מצה.

והוכיח כן מהסתירה בסוגיית הגמ' שם, דפת שנאפית בקרקע ולא בתנור, דמברכים עליה 'בורא מיני מזונות', ויוצא בה ידי חובתו בפסח, ואילו בדף ל"ז עמוד ב' מבואר דפת שאין מברכין עליה 'המוציא' אין יוצאים בו ידי"ח אכילת מצה.

ומיישב רבינו: ויש לומר, דשאני כזית מצה בליל פסח דחשיב והו"ל כקבע דמברך המוציא, ודרכן של ישראל לקבוע אכזית מצה דאחשבה להאי קרא וכו', ומברך המוציא הגם דלא בעי למיכל אלא כזית של מצה, דמצותה קובעת לה סעודה. עכ"ל.

והחיד"א בשו"ת יוסף אומץ (סי' מ"ח) הביא דברי רבינו, והוסיף דלפי"ז הוא הדין בחג הסוכות אם אכל כזית פת הבאה בכיסנין מברך המוציא וברכת המזון ויוצא ידי חובתו, דכיון דילפינן חיוב אכילת כזית בליל סוכות בגז"ש ט"ו ט"ו מהג מצות, א"כ כמו דאמרין בחג המצות דמהמצוה מחשיב האכילה ומשוי לה קבע, ה"נ לענין אכילה דחג הסוכות יעו"ש.

אמנם החיד"א גופיה חולק ע"ז גם לענין ליל פסח, וס"ל דרק אם אוכל מזונות בשיעור קביעות סעודה אז יוצא ידי"ח דליל פסח וסוכות יעו"ש, ועיין גם בספרו "מחזיק ברכה" (סי' תרל"ט) דנסתפק בזה לגבי ליל סוכות אפילו באופן שקובע סעודה.

והמשנ"ב (שם) הביא דבריו, וכתב לדינא דאינו יוצא ב'פ'ת כיסנין' אלא בעינן לחם גמור. אמנם במנחת חינוך (מצוה י') וכו"ה בדגול מרבבה (כת"י שו"ע או"ח סי' קס"ז, שו"ע מכר"י) דכתבו מדנפשייהו ככל דברי רבינו, מכח הראיות הנ"ל.

ומצינו שיטה הממוצעת שהסכימו לה רוב האחרונים - יוצא ידי"ח כזית בפה"כ בליל פסח וסוכות, ומ"מ מברך ע"ז בורא מיני מזונות ואעפ"י"כ יוצא ידי"ח - עיין בסי' קס"ז, בשו"ע הרב, וברעק"א, ובאבן העזר, ובפרי מגדים, ובמגן גבורים, וכ"כ בשו"ת "זרע אמת" (סי' כ"ח). [ויעו"ש חידוש בשו"ת "זרע אמת", דגם סעודת שבת יוצאים ידי"ח במיני מזונות, אמנם בשו"ע הרב חולק ע"ז, כיון דבסעודת שבת בעי עונג].

ונבוא בס"ד לבאר ולהוכיח שיטת רבינו הק' ודעימיה דיוצאים בזה ידי"ח, ומברך המוציא, ודלא כהמשנ"ב דפסק להלכה דאין יוצאים ידי"ח.

א. דהנה מצינו דיוצא ידי"ח בליל סוכות בשיעור כזית פת, ולכאורה הרי שיעור אכילת עראי הפטורה מסוכה כשהוא עד כביצה וכמבואר בגמ' ובשו"ע, וא"כ האיך יוצא ידי"ח בשיעור כזית. אלא הביאור הוא דהמצוה משויא ליה כאכילה, וא"כ על זה הדרך אפשר לומר דהמצוה משויא ליה כאכילת קבע מהמזונות דאז בודאי דמברך ע"ז המוציא.

ו'בשערי תשובה" (סי' תרל"ט אות ג') הביא דברי החיד"א במחז"ב הנ"ל, והעיר ע"ז דלכאורה י"ל דהחוב משוי ליה קבע וכנ"ל, וכתב דיש לחלק ביניהם, דהיכא דאכל פת גמור אלא דבסר רק בשיעור דהוא פחות מכביצה, אז מהני המצוה והחוב דליל הראשון למישוי ליה קבע. (כיון דשיעור כביצה ענינו דאז יש ליה חשיבות, ומכח המצוה יש לו חשיבות בפחות מכך). מאש"כ כשהחטון הוא כשהוא המאכל שאינו 'לחם ופת' לא מהני חיוב סוכה דלילה הראשונה למישוי קבע ללחם זה, כיון שאין דרך לאכול לחם כזה לקבע, עכ"ד בתוספת הסבר.

ב. דהרי פת הבאה בכיסנין נקרא לחם מן התורה, דהרי הוא חייב בחלה ושם כתיב 'חלת לחמי', וכשקובע סעודתו ע"ז הוא חייב לברך שלוש ברכות מה"ת, ומה שאין מברכים המוציא וברהמ"ז בכזית, הטעם כשמ"כ הב"י בסי' קס"ח, דלא תקנו חז"ל לברך המוציא י"ג ברכות בכזית אלא על לחם שדרך בני"א לקבוע עליו סעודה והוא עיקר אכילתם, ולא פהב"כ שעיקרו אכילתו עראי. והוא הערה עצומה לכאורה, דלענין חלה הוי לחם גמור מה"ת, ולענין מצה וסוכה לא יאה מה"ת, ומוכח כדעת מרן האוה"ח ודעימיה - דאכן יוצאים בזה ידי"ח אכילת מצה בליל פסח וחובת אכילה בסוכה. (והרבה אפשר להאריך בזה עוד. אלא שאין הזמן מספיק, ועוד חזון למועד אי"ה).

מאת מנחם שיעור והווי תורת האור החיים הקדוש מעינים:
עם הספר 'כל הנתוב לחיים' הכולל אלפי ביאורים מנדולי הדורות על
ספר 'אור החיים' הקדוש, מדינשים 'מתקנות ועיבות' בדברי האור
החיים הקדוש, ומגלים צפונות ונפלאות בתורתו הקדושה, עד כמדו
ש'משנתנין ומתלהנין אחריה'.

להשיג בכל תמיות הספרים, או בקו המורשת' 0733.713.620

מתקנות ועיבות טוב התורה

אור החיים' – ספרו הקדוש על התורה

מאמרים משובבי נפש להתלהט ולהתקדש בלימוד אור החיים הקדוש

נכתב ברוח הקודש

הרגילו צדיקים את שומעי לקחם להרעיש נפשם בגשתם להגות ב'אור החיים' הקדוש, כי הספר לא נכתב בשכל אנושי אלא ברוח הקודש ממש. ולא במליצה נקטו, אלא כפשוטו ממש. הרה"ק רבי חיים אלעזר ממנוקאטש זי"ע אף כתב - ב'חיים ושלום' (פרשת דברים) - שהדבר מקובל בשם מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זי"ע. וכמובא גם ב'ליקוטי מעשיות' לרבי ישראל בן ששון (ירושלים תרס"ט), שהבעל שם טוב הקדוש "העיד על ספר 'אור החיים' הקדוש שכל דבריו הם על פי רוח הקודש, והוא ממש כי זה אחד משבעים פנים שיש לתורה".

בכמה מקומות שהביאו צדיקים מדברי רבנו, אם כדי להורות מהם דרך לשומעי לקחם או כדי לבארם היטב, מצאנו שהיו מדגישים שדבריו ברוח הקודש נאמרו.

וכן כתב הרה"ק רבי זאב מזיטאמיר זי"ע ב'אור המאיר' (פרשת דברים); וכהאי לישנא נקט הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב זי"ע, ב'אגרא דכלה' (פרשת לך): "ומכל שכן ביותר יוקשה לדעת הרב הקדוש האור החיים, שפירש ברוח קדשו, שמשפט עבדות יש לזרע ישמעאל, עיין שם". וכן כתב הגה"צ רבי משה גרינוולד אבדק"ק חוסט זצוק"ל - ב'ערוגת הבושם' (פרשת אחרי), בהביאו מדברי רבנו: "אלו דברי קדשו הנאמרים ברוח הקודש".

כשהיה כ"ק האדמו"ר רבי יקותיאל יהודה ה'שפע חיים' מצאנו זצוק"ל מזכיר מדברי רבנו בשיעוריו ובשיחותיו, הטעים זאת פעמים רבות. דוגמא לדבר בשיעור חומש רש"י (יתרו תשמ"ג), כאשר הזכיר את דברי רבנו ב'אור החיים' לפרשת האזינו, על הפסוק (דברים לב, לה) "וירא כי אזלת יד ואפס עצור ועזוב", הוסיף ואמר: "דבריו הקדושים בנבואה נאמרו ועד עתה לא יכולנו להבינה... ודברי האור החיים' האמורים לעיל, נבואת אמת היתה בפיהו, שראה בגודל קדושתו מה שיארע בעולם יותר ממה שעניינו ראוות כיום הזה" (נדפס ב'שפע חיים' (דרשות, חורש"י תשמ"ג עמוד קצד)). וראה ב'ויאל משה' (מאמר 'שלוש שבועות', אות טו) לכ"ק האדמו"ר רבי יואל מסאטמר זצוק"ל, שכתב: "והנה רוח הקודש הפועה בבית מדרשו של האור החיים' הקדוש".

ודלמא), שבהני מקראות שאמרו חז"ל שאין להם הכרע "כיון דאין לו הכרע הוא סובל שני הפירושים".

בכך, הופך הספר ל'כתר הפשט' בתורה שבכתב, כי אין הוא מניח לפשט הפשוט לשכון בחופה נפרדת מנתיבי הדרש, אלא מעמיק בו בעמקות נפלאה ומוכיח כי הוא-הוא מקור הדרש והרמז. נועם ומתיקות נמסכת בלב הלומד, כאשר עומד הוא על השלמות הכלולה בהימסך יחדיו הדרוש והפשט והם אדוקים ואחוזים זה בזה.

וראה מה שכתב רבנו ב'אור החיים' לפרשת בהעלותך (במדבר יב, ו): "הנה עיני כל ישראל רואות הג'ן פרשיות אשר דיבר ה' אל משה, שכולן הם דברים שיבין פשטן של דברים כל מבין לשון הקודש. גם אוצרות חכמה אשר אצר ה' בהם - כולם נכוחים למבין. הבא לעיין ולהעמיק, ירגיש במשמעות הכתובים עצמן את אשר חשב ה' לומר בהם".

ואף על דרשות שאמרו חז"ל בקבלה, אף להן חיפש מקור במקרא, וכך כתב בפרשת תרומה (שמות כה, ט) "וצריך לדעת, מי עמד בסוד ה' ומשה עבדו, לדעת כל הדברים שעברו ביניהם. והגם שכל דבריהם דברי קבלה הם, עם כל זה לא יבצר דבר מהכתובים".

פוק חזי - וכל לומד יעיד על כך - שתעלומות חכמה שהיו גנוזים בלשון הכתובים ורבנו עמד עליהם בתעצומות עיונו הוך וגילה רויהם, והנה תחזינה עינינו שהכתובים מגידיים סודותיהם האצורים, ולעין כל נחזה הדבר בבירור.

וכך כתב רבנו ב'ראשון לציון' (משלי א, ב) בבאור הכתוב "לדעת חכמה ומוסר להבין אמרי בינה", וזו לשונו: "ואומרו 'אמרי בינה', פירוש, שהדבר אשר יתחכם ממנו האדם להבין דבר אחר מתוכו, לא כל דבר ודבר יש בו זה, דהיינו להוציא ממנו דברים שלא יוסבלו, אלא ענין הבינה הוא, שאחר שנתחכם להוציא לאור תעלומה, כל רואה יאמר שדבר זה מוכן מזה, ואומר לכל ראוני שאני טהור. וזה הוא 'אמרי בינה', שהענין יורה שמוכן הוא".

וראה לשון הרה"ק רבי דוד שלמה אייבשיץ זי"ע ב'ערבי נחל' (פרשת חקת) שבהביאו דברי רבנו ציין: "יעוין שם דבריו כי נעמו", ובמקום אחר (פרשת ויקהל) כתב על דברי האור החיים' הקדוש: "כי מתוך הוא".

וכנודע עד כמה החמירו צדיקים בדינם של מי שלא האמינו בכך שהספר 'אור החיים' הקדוש נכתב ברוח הקודש.

כליל השלמות

התברך פירושו של רבנו על התורה בשלמות הדיוק והדקדוק, באופן שכמעט אינו נתפס בהגיון לב בשר, כיצד חש והרגיש בכל שינוי בלשון הכתוב או בייחודה של אות שבאה לחדש ולהורות, כאשר בכל דבר חיפש תעלומות אשר נגזו בו, וכלשונו ב'אור החיים' לפרשת כי תשא (שמות לא, יג) "תורתנו שתתעלה דבריה מוזהרים ואותיותיה ספורות, וכל אות ואות מדת הלכות ונפלאות". ויתירה מכך, שגם במקום שדרשו חז"ל מן הפסוק, נדרש רבנו בעינו המבהיל והוכיח כיצד לשון הכתוב מכריחה את הדרשה. לא זו אף זו חידש רבנו, שהתורה הקדושה סובלת כמה פשטים וכולם על דרך הפשט מיוסדים.

וראה ב'אור החיים' לפרשת ויחי (בראשית נ, יא): "כי יש לך לדעת, כי כל הפירושים שאנו מפרשים במשמעות הכתובים, כולם צודקים". וכן באור החיים' לפרשת בשלח (שמות טז, לב) "ומדרכי התורה, כל שהתיבה תסבול ב' דברים שקולים במשמעותה, תכין אל ה', כי איזה מהם תוציא". וכן כתב ב'ראשון לציון' (שיר השירים א, ז) "ופירוש מלת 'שלמה' היא מלת כוללת הרבה דברים - מלשון 'עוטה אור כשלמה', ומלשון שלימות, ומלשון שלומות - ולכולם יכוין הכתוב". ויסוד הדברים במה שכתב רבנו ב'פרי תואר' (סימן פב, א) "בכתוב אנו מדחיקים להכניס כל הנשמע, הגם שיהיה נשמע קצת, מה שאין כן דברי חז"ל, ואין צריך לומר דברי פוסק".

אף הרב חיד"א זצ"ל הצביע על שיטה זו שקיבל מרבנו, כאשר כתב בספרו 'חסדי אבות' (אבות ד, יב) ו'ככר לאדן (אבות דרבי נתן פרק כז) 'וכיוצא בזה היה אומר הרב המופלא חסידא קדישא כמה"ר ח'ן עטר ז"ל בכמה סוגיות, ובסגנון זה היה מתרץ כמה קושיות. ואחר זמן ראיתי, דענין זה יסודתו בהררי קדש ושרשו פתוח אלי מים ים התלמוד, דהכי דריש כמה דרשות מתיבה אחת דהי מנייהו מפקת, כמבואר בריש ערכין ושם דף ט"ו ובשאר דוכתי דהי מנייהו מפקת, ודוק היטב, ע"כ". וראה בחידושי מהרש"א (סנהדרין צ: ד"ה

אלפים כבר נושעו

בזכות תרומתם למען האור החיים' הקדוש
והפצת ספריו הקדושים

קנה לעצמך זכות אצל האור החיים הקדוש

מוקד הישועות: 0733-713-620

התנאים הסטנדרטיים והתנאים
המיוחדים למוקד הישועות

האור החיים הקדוש מגן על לומדיו בבית דין של מעלה

סיפור החסיד ר' מרדכי שרגא באומינגר ז"ל, נין הרה"ק ישראל מהוסיאטין זי"ע: באחד הימים, כשהיה רבי מרדכי שרגא בהיכל קדשו של זקנו, הציץ לבית המדרש והבחין ביהודי בלתי מוכר שהתיישב בירכתי בית המדרש והגה באור החיים הקדוש. מתוך סקרנות, ניגש אליו והציג עצמו כנינו של הצדיק, ובהיכנסו עמו בדברים שמע מפיו תיאור מרטיט על אשר חווה בעצמו.

בבית הוריו שאוקראינה שמע מעט על צדיקים, בהם אדמו"רי בית ריז'ין - סדיגורה, טשורטקוב, הוסיאטין וכדו' - אך גם אם נצתה בלבו גחלי רוממות, לא נופחה בהן אש והן דעכו ועומעמו. בבחרותו התרחק וירד מן הדרך, כשהצטרף למועדון חלוצים שסחו בלהט על ישוב ארץ ישראל ובלגע על תורת ישראל. לימים, אף עלה ארצה וסבר שיגשים את חלום החלוציות. בפועל, התפרדה החבילה והתפרקה החבורה, והוא מצא עצמו נשטף בשגרת החיים וטרדותיהם. אט-אט התקרב למקורות ושב למורשת אבותיו, קבע מקומו בבית כנסת לתפילה ולשיעורי תורה, התחזק בשמירת שבת קודש ואף החליט לקבוע לעצמו שיעור ב'אור החיים' הקדוש, כפי שראה בנעוריו שאביו ז"ל נהג כן.

לפני כשבעים, סיפר, תוך כדי שינה, חש לפתע תעוקה בלתי מוסברת בחזהו, לבו כמו חדל לפעום ונשימותיו ככדו עד מחנק. הוא שקע בחשכה, ושקיעתו הפכה להיות כמין 'טיסה מהירה' במנהרה אינסופית, עד שנפלט לישטח עצום מיימים שהיה שטוף באור עז שכמותו לא ראה וחס מעורו. המום ונסער נדהם לראות את כל קרוביו שנפטרו מכבר, שהם באים לקראתו ומקדמים אותו בפנים מאירות ומחייכות. עודו משתאה על המחזה, באו דמויות אחרות, אחוזהו בלפיתה והובילוהו לאולם שמיד התברר לו שהוא-הוא 'בית דין של מעלה'. ליד השולחן הגדול שניצב במרכז האולם ישבו שני אנשים בעלי הדרת פנים. אלו היו שופטיו, הבין מיד. רגליו כמו ניטעו במסמרות לרצפת האולם, והפחד מפני דינו העומד להיפתח היה בלתי ניתן להכלה. ההמתנה נמשכה זמן מה, שכן הדיין השלישי עדיין לא הופיע במקום. זמן מה לאחר מכן נכנס הדיין השלישי, ופניו מאירות בזו שלא מעלמא הדין.

בטוח היה כי מיד יצוצו מיימינים ומשמאילים, סנגורים וקטגורים, מליצי יושר ומלמדי חובה, ויצפו את אולם בית הדין במעשיו עלי אדמות. אלא שמיד נשמע קולו של אב בית הדין השואל: "האם הגיעה שעתו של אדם זה להיפטר מן העולם?". ומיד הוסיף: "מדוע שלא ניתן לו להמשיך לחיות... הרי לומד הוא בקביעות ב'אור החיים' הקדוש. הבה נאפשר לו להמשיך בלימוד קדוש זה". על אתר הוציאוהו מן האולם, ועודו בטרם היה סיפק בידו לעכל את שאירע - חש באותה 'טיסה מהירה', והפעם בכיוון ההפוך.

הוא התעורר שטוף זיעה. רעד בלתי נשלט אחז בו. אך הוא הצליח להירגע, תוך שהוא מבטיח לעצמו כי מכאן ואילך הוא יתמיד ביתר קביעות בלימוד שהתגלה כמציל חיים וכמאריך ימים. עד שהאיר השחר ובני משפחתו ניעורו משנתם, היה רגוע דיו כדי להחליט שלא לשתפם במאורעות המסעירים שחווה וחוזה.

שבועיים לאחר מכן - בבוקרו של אותו יום - נזקק להגיע לתל אביב לצורך עסקיו. כמה שעות חלפו והוא המשיך בדרך, כאשר נקלע למדרכה השמאלית העולה מרחוב בן יהודה לרחוב אלנבי. לפתע, נעתקה נשימתו מפיו וכמעט כרע וקרס. מולו פסעו באיטיות שלושה אנשים, ומיד הבחין כי אינם שוים במעלתם, אלא שניים מהם מלווים את האמצעי. באמצע פסע אותו איש צדיק ש...שפט אותו לחיים, לפני שבועיים, בבית דין של מעלה. הוא החליט להיצמד אליהם ולעקוב אחריהם. אגב טיול נעצרו האנשים ליד חנות לממכר תשמישי קדושה, והוא ניצל את ההזדמנות ללחוש על אזנו של אחד המלווים ולהתעניין לזהותו של הצדיק. "הלא זהו הרבי מהוסיאטין, נכדו של קדוש ישראל מריז'ין", השיב הלה.

לנגד עיניו קמו כל אותם סיפורים ששמע בילדותו ובערותו על אדמו"רי בית ריז'ין. כל אותן דמויות חסידיות אבודות, קמו לתחיה לנגד עיניו. דמעות החלו לזלוג במורד לחייו, והוא החליט להמשיך ולעקוב עד שיגלה את מקום משכנו של הצדיק. היה זה בשעות אחר הצהריים, ובעוד הרבי נכנס לביתו נאוה קודש - חיפש האיש ומצא את פתחו של בית המדרש. הוא השתתף בתפילות מנחה וערבית, כאשר הוא הצליח גם למצוא את חלון חדר התפילה של הרבי הפונה לחדר האורחים הגדול, משם הביט מוקסם בדמותו מאחור בשעה שהוא ניצב ושוחח תפילה. איש מן הנוכחים לא חש את שטערו רגשותיו. הוא - ולא הם - ידע, כי הצדיק הניצב לפניו, ראשו מגיע השמימה וכוחו רב מהשגה.

לאחר התפילה ביקש להיכנס אל הקודש פנימה. בהיכנסו, פנה אליו הרבי ושאל לשמו ולמעשיו. הוא לא התאפק והשיב: "וכי עלי להגיד מי אני ומה מעשיו? הרי הרבי שפט אותי לפני שבועיים", ובמלים אלו פרץ בכבי סוער. הרבי ישב שקוע בשרעפיו, ולאחר שברגע מבכיו הושיט ידו הקדושה ואמר: "נו, יאריך ה' ימך ושנותיך בטוב, ברכה והצלחה" - וכבר עומדות היו רגליו מחוץ לקיטונו.

מנהג הצדיקים להישאר בסוכה בשעת הגשמים

איתא במס' ע"ז (ג' ע"א) דלעתיד לבוא יבוא הקב"ה ליתן שכר לישראל על שקיבלו את התורה וקיימו אותה, ויבואו אומות העולם ויאמרו שעכשיו הם רוצים לקבל התורה ולקיימה ולקבל עליה שכר, ויאמר להם הקב"ה מי שטרח בערב שבת יאכל אותה בשבת. אבל כיון שאין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, יתן להם מצות סוכה וכל אחד מהם יעשה סוכה בראש גגו, והקב"ה יחדיר להם חום השמש כמו בתקופת תמוז, וכל אחד מבעט בסוכתו ויוצא, ולכן אינם מקבלים שכר ויענשו.

ובס' מאור החיים לתלמידו של רבינו של האוה"ח הק' הביא בשמו - שהקשה, וז"ל: קשה בזה הענין, ולמה מפני מה שיצא חמה ויצאו נאבדו על כך, הא עשו המצוה כדון ואמרו חז"ל מצטער פטור מן הסוכה, והם היו להם צער ופטורים.

ותירץ: דאומות העולם הקב"ה דן אותם במידת הדין, וישראל דן אותם הקב"ה במדת הרחמים, ולכך באומות העולם כתיב (תהלים מז ט') מלך אלהים על גוים, ובישראל כתיב ה' מלך ישראל. דאלקים הוא מדת הדין וה' הוא מדת הרחמים, וא"כ באומות העולם שהקב"ה מתנהג עמהם כמלך בדין, אז חייבים לעשות כמו עבד אפלו בסכנה ובצער, ואיך יצאו מן הסוכה נגד מה שגזר מלכם. אבל אנו נידונים במידת הרחמים, ואמר לנו במדתו הטוב וחי בהם' ולא ש'מות בהם', ישתבח שמו אכיה"ר.

לפי"ז יתכן להסביר מנהג צדיקי קדמאי שלא היו יוצאים מן הסוכה בזמן גשמים (וידוע האריכות בזה), ולהנ"ל י"ל בדרך אפשר, דהם החזיקו עצמם בדרגה כזאת שאינם ראויים למידת הרחמים, ולכך הם חייבים להישאר בסוכה כי לפי מדת הדין אפילו מצטער חייב בסוכה.

שמחת בית השואבה

במכתב קדשו של רבינו לנדיבי העם שתמכו בישיבתו הק', כותב רבינו וזה לשון קדשו:

"בחול המועד עשינו שמחת בית השואבה והייתי אני מדליק לילה אחת ועשינו שמחה גדולה. כל החברים במצב החיים והבריאות, כן ירבה. העליתי שמותם בברכה תהילה ובתפלה מול שוכן הבירה לתת להם מאויים וחפצם לטוב כל הימים".

הסיפור הנורא ב"הושענא רבה" לחיי רבינו

שהתאמץ להביא הגאולה?

בכתבי רבי יושע שו"ב [בעמ"ס מנחת יוסף על הל' שחיטה וטריפות] כתב ששמע מרבי שמעיה הכהן ששמע מהספרדים שיש להם כתב יד ממון החיד"א על רבינו, וז"ל:

"השנה האחרונה שבא מעיר סאלי לארץ ישראל ניעור בליל הושענא רבא ואמרו התיקון והיה פניו מאירים כאור החמה ופניו דומה למלאך ה' צבאות והיה לבוש לבנים.

בהגיע חצות הלילה נכנס לחדרו ונתעטף בבגדים שחורים ונפל על פניו כפישוט ידים ורגלים ובכה במרירות, ושכב עד זמן תפילה, ויצא מחדרו והתפלל, ואחר כך חזר לחדרו עד שמיני עצרת ואז יצא ולבש בגדיו לבנים.

ואחרי יום טוב שאלתי אותו על זאת, והשיב שהתפלל על ביאת משיח ונענה, וכאשר ראה הס"מ כי כלתה אליו הרעה יצא והסית בכל כחו להרבות עבירות בעולם והצליחו מעשיו כל כך עד שפעל ההיפך ונגזרה כליה רחמנא ליצלן.

וכאשר ראה רבינו זאת השתטח והתאמץ בתפילה עד שהפך וקיבל הגזירה על עצמו והציל את כל דורו, וכן הוה בעוונותינו הרבים שנעדר בשנה הזאת".

וסיים הרב חיד"א כי הבין ממאמרו שהוא היה משיח והוא היה מוכן להתגלות ולבוא, אך בעוונותינו הרבים לא אסתיעא מילתא.

רבינו היה עולה ל"חתן תורה"

כך כותב רבינו במכתב קודש על שמחת תורה בירושלים:

"יום שמחת תורה הייתי אני חתן תורה מסיים, ששלחו לי הפרנסים לשאול ממני שאהיה חתן תורה ואינם רוצים ממני שום נדבה, אלא לכבוד תורה, ישלם ה' פעלם. ונדרתי שמן למאור לכבוד מדרש 'כנסת ישראל', ה' יכוננהו שיהיה בסימן טוב ולחיי מעלתם החברים המעמידים אותי ולהצלחתכם".